

VIZIUNI ASUPRA NEUTRALITĂȚII AJUTORULUI UMANITAR

Valentin-Florian Rîpeanu

Abstract

Humanitarian aid helps save lives by addressing assistance to the most vulnerable civilians, although it has been found on several occasions that it is "less neutral than it is supposed to be" (Stoddard 2002, 40). One could argue that humanitarian aid and political action need to work together, as demonstrated in countries such as Namibia, Cambodia and Mozambique. If the two do not work together, humanitarian aid would be compromised, as was the case in Yugoslavia and Somalia.

As we have seen, in the past decades, states have become more willing to act in the name of humanitarianism, committing themselves to respect "certain principles such as impartiality and independence" (Terry, 2002). However, on many occasions, such principles face different challenges, so they have been significantly undermined in countries such as Kosovo, Afghanistan and Iraq, as "the organizations benefited from government support, which belonged to the ironically the fighters (the combatant)" (Hughes 205, 880).

This article will therefore examine the findings and connections identified with regard to humanitarian assistance, the current or emerging trends that have been particularly impressive in some regions around the world, and the directions in which humanitarian aid has been transferred. It is worth noting how humanitarian actors have been politicized, working intelligently with states that often build particularly controversial political issues. Contextually, there are interesting cases that need to be examined because of the complexity of the experiences and the diversity of challenges.

Overall, given the significant understanding that so far humanitarian reforms have taken place internationally, it can be argued that a strengthening of the capacity of NGOs, the only ones able to act promptly when the situation imposes it, should be considered local level.

Consequently, humanitarianism provides aid to needy and those at risk of significant risks that are found in fragile societies where both international and international financial support is needed.

Keywords: *humanitarian aid, diplomacy, Kosovo, Afganistan and Iraq, legitimacy and humanitarian effectiveness, decision-making process, conflicts, political effects, international community; cultures of donor agencies*

Ajutorul umanitar contribuie la salvarea de vieți prin abordarea asistenței acordate celor mai vulnerabili civili, deși, în mai multe rânduri, s-a constatat „că este mai puțin neutru decât se presupune a fi” (Stoddard 2002, 40). Desigur, s-ar

putea argumenta că ajutorul umanitar și acțiunea politică trebuie să funcționeze împreună, așa cum s-a demonstrat în țări precum Namibia, Cambodgia și Mozambic. În cazul în care, cele două nu lucrează împreună, ajutorul umanitar ar fi compromis, așa cum de altfel s-a întâmplat în Iugoslavia și Somalia.

După cum s-a observat, în ultimele decenii, statele au devenit mai dispuse să acționeze în numele umanitarismului, angajându-se astfel să respecte „anumite principii, cum ar fi imparțialitatea și independența” (Terry, 2002). Cu toate acestea, în mai multe ocazii, astfel de principii se confruntă cu diferite provocări, așa încât acestea au fost subminate în mod semnificativ în țări precum Kosovo, Afganistan și Irak, deoarece „organizațiile beneficiau de sprijin financiar din partea guvernului, care aparțineau în mod ironic luptătorilor (partea combatantă)” (Hughes 205, 880). În consecință, astfel de principii necesită protecția civililor „fără deosebire de origini sau convingeri” (Bradol 2012, 34), în așa fel încât să nu mai existe nici o formă care să ridice suspiciune cu privire la legitimitatea și eficiența umanitară.

Prezentul articol va examina, prin urmare, constatările și conexiunile identificate cu privire la asistența umanitară, tendințele actuale sau emergente care au fost deosebit de impresionate în unele regiuni din întreaga lume, precum și direcțiile în care ajutorul umanitar a fost transferat.

Este demn de remarcat demonstrarea modului în care actorii umanitari au fost politizați, lucrând inteligent cu state care adesea construiesc chestiuni politice deosebit de controversate. Se creează astfel, contextual, cazuri interesante care trebuie examinate datorită complexității experiențelor și a diversității provocărilor apărute.

Importanța domeniului ajutorului umanitar a primit o atenție deosebită la nivel internațional la sfârșitul anilor 1990, când a apărut un flux de donatori și au fost elaborate reguli precise care au creat un mecanism de responsabilizare menit să analizeze în prealabil potențialele rezultate ale acțiunilor întreprinse. În acest scenariu, în opinia lui (Bakewell 2000,108-9), „ajutorul, din această perspectivă, este [văzut] ca rezultat al interacțiunii dezordonate a actorilor sociali care se luptă, negociază și uneori aspiră să-și continue interesele”.

Repercusiunile politice ale ajutorului umanitar

Cu toate acestea, ajutorul are inevitabil efecte politice. „Asistența oficială a crescut de la 2 miliarde de dolari în 1990, la 6 miliarde în 2000” (O'Brien 2012, 30). În consecință, donatorii care furnizează fonduri așteaptă ca beneficiarul să fie „eficient și, în mod ideal, să fie specializat în domeniul formării”. (Hilhorst 2010, 41). Rwanda constituie un bun exemplu în acest sens. În această țară, este ilustrată o astfel de tragedie care a afectat comunitatea locală prin „munca” unui număr de agenții care au fost acolo pentru a impresiona diferiți donatori internaționali, conform lui Peter Uvin (1998: 237); care observă, de asemenea, în principal că „la

nivelul practicilor și nu discursului, sistemul de ajutoare nu s-a îngrijit în mod justificat de tendințele politice și sociale din țară, nici măcar dacă acestea implicau atacuri rasiste sponsorizate de guvern”.

Cu toate acestea, în deceniile precedente, donatorii de ajutoare au garantat miliarde de dolari pentru a sprijini eforturile de ajutor umanitar în țările colapsate și în statele sfâșiate de război precum Cambodgia, El Salvador, Mozambic, Bosnia ajungându-se în final ca aceste țări să recunoască culturile agențiilor donatoare, precum și practicile și impactul politic al ajutorului lor (Suhrke, 2010, 338).

Prin urmare, această poziție cuprinde în mod fundamental sprijinul larg prin care „ajutorul nu se adresează, de asemenea, statelor speculative”, ci mai degrabă anumitor indivizi dintr-un stat și, prin aceasta, se „afectează echilibrul puterii”, cel mai ades iar în practică, „economia și eficiența” se intersectează cu „considerente politice” (Monbiot 2012, 98).

Cauzele transformării - Politizarea, imparțialitatea

În consecință, sfârșitul Războiului Rece a creat mai multe șanse de a se baza pe ajutor umanitar pentru construirea păcii, în ciuda intereselor geopolitice care au urmărit să împiedice procesul de pace. În cadrul acestui scenariu, direcția generală a arătat o tendință de politizare, aceasta putând fi motivată de faptul că „nu toate agențiile umanitare au răspuns uniform la astfel de oportunități” (Anderson 2004, 68). De exemplu, în Angola, faptul că operațiunea umanitară a fost legată de sfera politică a generat mult mai multe dificultăți pe teren, dând naștere astfel la o mai mare suferință între comunitățile locale (Forman și Patrick, 2000), deoarece ajutorul străin „nu consta întotdeauna doar în produse alimentare sau apă, ci, în numeroase cazuri, putea fi vorba de petrol”. Astfel se poate deduce că ajutoarele adecvate de regulă ajută la construirea păcii, însă pe de altă parte ajutoarele necorespunzătoare pot provoca război și ar putea înclina balanța în favoarea celor dornici să soluționeze conflictele prin mijloace violente” (Forman și Patrick, 2000).

În plus, exemplul Bosniei este unul ilustrativ. Guvernul bosniac a susținut cu critici directe că „legătura dintre ajutorul umanitar și implicarea politică” este puțin probabil să fie percepută ca fiind una neutră, deoarece asistența umanitară ar trebui să fie un drept individual și să nu fie condiționată de acțiunile altor factori” (Brauman 2012, 399).

Cu toate acestea, la sfârșitul Războiului Rece numeroasele conflicte interne și războaiele civile au lăsat civilii adesea în situații de pericol, care, „au avut loc în zone importante de destabilizare la nivel mondial”. Ca urmare a urgențelor potențiale de după Războiul Rece, țările occidentale au salutat conceptul de ajutor umanitar de care au fost impresionate, manifestând deschidere.

Începând cu momentul atentatelor teroriste din 11 septembrie, multe țări, inclusiv SUA, au încorporat un astfel de concept ca parte a obiectivelor lor strategice și de politică externă (Mehrotra, 2013, 142), iar fostul secretar de stat Colin Powell, a susținut „la fel de sigur ca și diplomații și militarii noștri, că ONG-urile se află acolo [în Afganistan] servind și sacrificând pe frontul libertății”.

Variații

Cu toate acestea, este demn de remarcat faptul că principiul imparțialității impune acordarea de asistență persoanelor care suferă indiferent de naționalitate, rasă, credință religioasă, sex, opinii politice sau alte considerente (Stockton 2004, 15). Ca rezultat, această considerație a condus la două școli diferite de gândire în domeniul umanitar, în care se consideră că „ajutorul ar trebui să se limiteze la victimele catastrofelor naturale și antropice [Comitetul Internațional pentru Crucea Roșie (ICRC)]”, oferind astfel asistență „pentru toți cei care se află în situație de risc fără condiții impuse”. De asemenea însă se are în vedere că „în ceea ce privește distrugerea vieții umane, să se facă diferența între bombardarea din timpul războiului a unei populații civile și distribuția de medicamente ineficiente în timpul unei pandemii care ucide milioane de oameni” (Duffield 2013, 292).

Desigur, s-ar putea argumenta că o astfel de diferențiere poate fi explicată prin faptul că „organizațiile umanitare pot fi sortate în două tipuri - Dunantist și Wilsonian - în funcție de înțelegerea relației dintre politică și umanitarism” (Duffield 2013, 295). Abordarea de tip Dunantist se definește ca fiind o „independentă și imparțială acordare a ajutorului victimelor conflictelor și crede că umanitarismul și politica trebuie să fie segregate”, în timp ce în cealaltă tabără, convingerea organizației Wilsonian susține că „este posibil și de dorit să se transforme și totodată modeleze ideile economice, politice și culturale, astfel încât acestea să-i elibereze pe indivizi și să producă pacea și progresul”.

Extindere, instituționalizarea și puterea din spatele coordonării

După cum notează Scott și Meyer, „o altă caracteristică pentru dezvoltarea eficacității activităților de ajutor umanitar este introducerea unor sisteme de responsabilitate (2011, 20)”.

În consecință, un astfel de principiu susține că „organizațiile umanitare sunt așteptate să dovedească faptul că banii lor erau cheltuiți în mod transparent”. Cu toate acestea, este demn de remarcat faptul că principiul imparțialității cere o neutralitate în acest sens iar pentru a sprijini această inițiativă a fost creat Ombudsmanul pentru asistență umanitară (Pugh 2008, 23).

Mai mult decât atât, este demn de reținut faptul că, în zilele noastre, agențiile umanitare „nu numai că au o autonomie mai mică, ci și trebuie să-și compromită principiile umanitare” (Thatcher 2002,22). Când donatorul are un interes major asupra rezultatului unui conflict, cum ar fi cazurile foarte bine cunoscute ale NATO în Kosovo și Statele Unite ale Americii în Afganistan, când s-a insistat în mod special să se coordoneze intervenția de ajutor umanitar, acest gen de intervenție compromise pur și simplu neutralitatea activității umanitare. (Davidovitch 2015, 88).

Potrivit lui (Dani 2014), „o astfel de abordare „ar vinde război la domiciliu”, deoarece combatanții doreau o publicitate favorabilă realizată prin transmiterea unor știri, de către diverse televiziuni, prin care se ofereau alimente și sprijin în construirea de adăposturi pentru populațiile strămutate. Totodată, organizațiile umanitare din Afganistan „trebuiau să lucreze pe ambele părți ale liniilor de conflict sau cel puțin să fie în măsură să negocieze accesul cu toți beligeranții” (Anderson 2014, 76). Prin urmare, „Ministerul Sănătății a recunoscut necesitatea unui consens umanitar” și a decis să discute cu opoziția armată a talibanilor pentru a asigura succesul campaniilor de imunizare prin care s-a reliefat în acest sens, deschidere față de astfel de acorduri locale. Datorită nivelului ridicat al crizelor din Afganistan, se atinge astfel un „consens umanitar”, care este un pas important conform căruia „agențiile umanitare vor funcționa în conformitate cu principiile neutralității, imparțialității și independenței și care vor fi testate în timp” (Anderson 2014,78).

Exemplu: Mozambic

Potrivit lui Boyce, „donatorii tind să fie reticenți în a coordona și coopera unul cu celălalt, deoarece sunt responsabili în fața propriilor guverne și trebuie să fie capabili să arate rezultate concrete care sunt generate din cheltuirea banilor contribuabililor în alte țări” (2002, 587). Desigur, Mozambicul poate fi considerat un caz remarcabil în care astfel de elemente au fost realizate cu succes „din cauza prezenței unei rețele numeroase și variate de donatori experimentați și implicați”. Prin urmare, Mozambic a avut o poveste norocoasă care reflectă dorința donatorilor majori de a sprijini acest stat, în cazul în care ajutoarele primite pe o perioadă de cinci ani au fost „destinate ameliorării situațiilor de urgență cauzate de secetă și de ajutorul umanitar ca urmare a condițiilor de război”, deși, trebuie avut în vedere că înainte de intervenția donatorilor, Mozambic a fost „țara cea mai îndatorată din lume” (Hall & Young 1997: 231).

Cooperare și conflict militar

Cu toate acestea, este demn de remarcat faptul că unele organizații neguvernamentale au luat deja în considerare opțiunea de a colabora cu armata, „dar numai în conformitate cu anumite orientări pe care nici o parte nu le stabilește în cele din urmă” (Mitchell2011, 24); în plus, s-a argumentat că „ajutorul umanitar nu ar trebui să contribuie la efortul militar al oricărei părți aflate în conflict, necesitând consimțământul părților la conflict, fapt ce presupune că, atunci când vor consimți, vor respecta și principiile”.

În consecință, percepția tradițională este că sprijinul militar „în sine nu este neutru, este chiar dăunător” (Dillon, 2007, 43). În acest scenariu, în timp ce Legea umanitară internațională „solicită tuturor părților să accepte ajutorul umanitar, totuși ea nu conferă celorlalți dreptul de a le impune”, așa cum a remarcat Hagmann (2009), „astfel de intervenții nu pot fi neutre: Carta ONU este incompatibilă cu o acțiune umanitară care, ca și păstrarea tradițională a păcii, se bazează pe consimțământ”.

„Prin urmare, în ceea ce privește cazul sârbilor bosniaci”, la începutul anului 1993, neutralitatea organizațiilor umanitare a fost prejudiciată de o strânsă asociere și subordonare față de acțiunile militare”, fapt ce ar putea fi argumentat cum că „bosniacii au împiedicat acordarea de ajutor umanitar propriilor lor civili pentru a influența comunitatea internațională să își schimbe poziția și să nu trateze agresorii și victimele ca fiind egale” (Dillon, 2007).

Concluzii

Deși se confruntă cu o critică directă a neutralității sale, ajutorul umanitar este în prezent o parte mai fermă a politicii, deoarece rezultatele sale se intersectează frecvent cu efectul politic, astfel încât au ajuns la punctul unde nu mai sunt doi termeni opoziționali situați „între politica solidarității și politica guvernării”.

Pe de altă parte, este adevărat să subliniem că „nevoia de ajutor umanitar” ar trebui să aibă o înțelegere mai profundă a amenințărilor la adresa principiilor sale, în special a contradicțiilor care apar în ceea ce privește neutralitatea.

Cu toate acestea, în ceea ce privește cooperarea cu capacitatea militară, aceasta trebuie revizuită astfel încât ajutorul umanitar să nu afecteze distincția civilă și militară; deoarece există în continuare o preocupare semnificativă în ceea ce privește „legătura explicită a asistenței umanitare și militare, în asistență dincolo de ariile tradiționale de expertiză” menite a atinge obiective strategice sau tactice.

După cum s-a observat, deși este puțin probabil ca donatorii să aibă idei identice sau chiar compatibile, cooperarea dintre aceștia rămâne un factor crucial în luarea deciziilor privind responsabilitățile fundamentale.

Desigur, s-ar putea argumenta că ajutorul extern „influențează în mod inevitabil echilibrul puterii într-o țară beneficiară”, așa cum s-a demonstrat în Afganistan, unde donatorii au decis să excludă grupurile majore la procesul de reconstrucție, oferind sprijin necondiționat celor care își îmbrățișează politica. Cu toate acestea, la unele puncte, situația din Bosnia și Irak, a ridicat probleme deoarece unii donatori erau infecțioși, neputându-se adapta la urgențele umanitare complexe contemporane, având astfel, un impact negativ asupra procesului de pace (Manning 2006: 724-38).

Prin urmare, este demn de remarcat faptul că, studiind cazul genocidului din Rwanda, se evidențiază cum o serie de probleme cu care se confruntă acțiunea umanitară sunt greu de rezolvat prin intermediul delegațiilor locale care se dovedesc a fi incapabile să se asigure că persoanele care comit atrocități în comunitățile locale, au fost oprite de la primirea ajutorului umanitar.

În ansamblu, având în vedere înțelegerea semnificativă a faptului că până acum reformele umanitare au loc pe plan internațional, se poate argumenta că ar trebui avută în atenție o consolidare a capacității ONG-urilor, singurele în măsură să acționeze prompt, când situația o impune la nivel local.

În consecință, umanitarismul oferă ajutor persoanelor nevoiașe și celor predispuse unor riscuri semnificative, care se regăsesc în cadrul unor societăți fragile unde se necesită atât sprijin financiar cât și politic din partea comunității internaționale.

Ca și concluzie finală, ajutorul umanitar poate „produce timp pentru reacții politice” (Barnett, 2001, 260), dar nu poate înlocui acordul politic imperativ în atingerea acordurilor de pace (Bendor 2001, 266).

Bibliografie

Atwood, J. Brian (2002), 'The Development Imperative: Creating the Preconditions for Peace', *Journal of International Affairs* 55(2): pp. 333-349.

Abbott, Kenneth and Duncan Snidal. 1998. Why states act through formal international organizations. *Journal of Conflict Resolution* 42 (1): 3-32.

Anderson, Kenneth. 2004. Humanitarian inviolability in crisis: The meaning of impartiality and neutrality for U.N. and NGO agencies following the 2003-2004 Afghanistan and Iraq conflicts. *Harvard Human Rights Journal* 17 (Spring): 41-74.

Anderson, Mary. 1996. Do no harm: Supporting local capacities for peace through aid. Cambridge, MA: Collaborative for Development Action.

Branch, Adam (2009), 'Humanitarianism, Violence, and the Camp in Northern Uganda', in Bakonyi, Jutta & Blieseman de Guevara: *The Mosaic of Violence* (Guest Edition of *Civil Wars*), pp. 477-501.

- Boyce, James K. (2002), 'Aid Conditionality as a Tool for Peace-building: Opportunities and Constraints', *Development and Change*, 33(5): pp.1025-1048.
- Barnett, Michael. 2001. Humanitarianism with a sovereign face: UNHCR in the global undertow. *Inter- national Migration Review* 35 (1): 244-77.
- Barnett, Michael, and Martha Finnemore. 2004. *Rules for the world: International organizations in global politics*. Ithaca: Cornell University Press.
- Beitz, Charles. 1994. Cosmopolitan liberalism and the states system. In *Political restructuring in Europe: Ethical perspectives*, ed. Chris Brown, 123-36. London: Routledge.
- Bendor, Jonathan, Ami Glazer, and Timothy Ham- mond. 2001. Theories of delegation. *Annual Review of Political Science* 4:235-69.
- Beetham, David. 1985. *Max Weber and the theory of modern politics*. New York: Polity.
- Blondel, Jean. 2000. Is humanitarian action everybody's affair? Reflections on an overworked concept. *International Review of the Red Cross* 838: 327-37.
- Boli, John, and George Thomas, eds. 1999. *Constructing world culture: International nongovernmental organiza- tions since 1875*. Stanford: Stanford University Press.
- Bouchet-Saulnier, Françoise. 2000. Between humanitar- ian law and principles: The principles and practices of "rebellious humanitarianism." *MSF International Activity Report*. <http://www.msf.org>.
- Bradol, Jean-Herve. 2004. The sacrificial international order and humanitarian action. In *In the shadow of "just wars": Violence, politics, and humanitarian action*, ed. Fabrice Weissman, 1-22. Ithaca: Cornell Univer- sity Press.
- Brauman, Rony. 2004. From philanthropy to humani- tarianism: Remarks and an interview. *South Atlantic Quarterly* 103 (2/3): 397-417.
- Calhoun, Craig (2004), 'A World of Emergencies, Fear, Intervention, and the Limits of Cosmopolitan Order', *Canadian Review of Sociology and Anthropology*, 41(4), pp. 373-396.
- Cammack, P. (2004), 'What the World Bank Means by Poverty Reduction and Why it Matters', *New Political Economy*, 9(2): pp. 189-211.
- Chandler, David (2010), 'The uncritical critique of 'liberal peace'', *Review of International Studies* 36: pp.137-155.
- Collier, Paul & Anke Hoeffler (2004), 'Aid, policy and growth in post-conflict societies.' *European Economic Review*, 48, pp.1125-1145.
- Dillon M (2007) Governing through contingency: The security of biopolitical governance. *Political Geography* 26(1): 41-47.
- Duffield, Mark (2002), 'Social Reconstruction and the Radicalization of Development: Aid as a Relation of Global Liberal Governance', *Development and Change* 33(5): pp. 1049-1071.
- Filc, Dani, Davidovitch, Nadav and Gottlieb, Nora (2015). "Beyond 'New Humanitarianism': Physicians for Human Rights - Israel's Mobile Clinic

- Malkki, Liisa. 1995. Refugees and exile: From "refugee studies" to the national order of things. *Annual Review of Anthropology* 24: 495-523.
- McFarlane, Neil, and Thomas Weiss. 2000. Political interests and humanitarian action. *Security Studies* 10 (1): 120-52.
- Meyer, John, and Brian Rowan. 1977. Institutionalized organizations: Formal structure as myth and ceremony. *American Journal of Sociology* 83 (2): 340-63.
- Meyer, John, and W. Richard Scott. 1983. *Organizational environments: Ritual and rationality*. Newbury Park, CA: Sage.
- Minear, Larry. 1999. The theory and practice of neutrality: Some thoughts on the tensions. *International Review of the Red Cross* 83. 2002. The humanitarian enterprise: Dilemmas and discoveries. Bloomfield, CT: Kumarian Press.
- Mitchell, John. 2003. Accountability: The three lane highway. *Humanitarian Exchange* 24:2-5. Moore, Jonathan. 1999. The humanitarian-development gap. *International Review of the Red Cross*
- Nielson, Daniel, and Michael Tierney. 2003. Delegation to international organizations: Agency theory and World Bank environmental reform. *International Organization* 57 (2): 241-76.
- Orru, Marco, Nicole Woolsey Biggart, and Gary Hamilton. 1991. Organizational isomorphism in East Asia. In *The new institutionalism in organizational analysis*, ed. Walter W. Powell and Paul J. DiMaggio, 361-89. Chicago: University of Chicago Press.
- Oxley, Marcus. 2001. Measuring humanitarian need. *Humanitarian Exchange* 19:29-31. Pfeffer, Jeffrey and Gerald Salancik. 2003. *The external control of organizations: A resource dependence perspective*. Stanford: Stanford University Press.
- Pictet, Jean. 1979. *The fundamental principles of the Red Cross*. Geneva: Henry Dunant Institute. Porter, Toby. 2002. An embarrassment of riches. *Humanitarian Exchange* 21:2-4.
- SPHERE Project. 2000. *Humanitarian charter and minimum standards in disaster response*. Oxford: Oxfam Publishing.
- Stockton, Nicholas. 2004a. The Changing Nature of humanitarian crises. In *The humanitarian decade: Challenges for humanitarian assistance in the last decade and into the future*. Vol. 2. Ed. Office of the Coordinator of Humanitarian Assistance, 15-38. New York:
- Stoddard, Abby. 2002. Trends in US humanitarian policy. In *The new humanitarianisms: A review of trends in global humanitarian action*, ed. Joanna Macrae, 39-50. Humanitarian Policy Group Report 11. London: Overseas Development Institute.
- Tanguy, Joelle and Fiona Terry. 1999. Humanitarian responsibility and committed action. *Ethics and International Affairs* 13: 29-34.
- Terry, Fiona. 2002. *Condemned to repeat?* Ithaca: Cornell University Press.
- Thatcher, Mark and Alec Stone Sweet. 2002. Theory and practice of delegation to non-majoritarian institutions. *West European Politics* 25 (1):1-22.

Foreign Policy. Princeton, NJ: Princeton University Press. Kumar, R. (1997) *Divide and Fall? Bosnia in the Annals of Partition*. London: Verso. Lopez, G. A. and D. Cortright (1997) 'Financial Sanctions: The Key to a "Smart" Sanctions Strategy', *Die Friedens-Warte* 72(4): 327-36.

Milder, D. C. (1996) 'Foreign Assistance: Catalyst for Domestic Coalition Building', in J. M.

Griesgraber and B. G. Gunter (eds) *The World Bank: Lending on a Global Scale*, pp. 142-91.

Washington, DC: Center of Concern. Mosley, P., J. Harrigan and J. Toye (1991) *Aid and Power: The World Bank and Policy-based*

Lending, Volume 1: Analysis and Policy Proposals. London: Routledge. Ndikumana, L. and J. K. Boyce (1998) 'Congo's Odious Debt: External Borrowing and Capital

Flight in Zaire', *Development and Change* 29(2): 195-217. O'Connor, M. (1998) 'Serb Hard-Liners Grab a Share of Western Aid to Bosnia', *International War Report* (London: Institute for War and Peace Reporting) 51: 30-1. Piore, A. (1999) 'Some in US say Prime Minister was behind Cambodia Attack', *The Boston Globe* 10 October: A35.

Mini, General Fabio. 2005. "Military Peacekeeping in the Balkans." Paper presented at the conference on "Land and Rights: Re-construction After Conflict in the Case of the Balkans." 25-28 May, organised by the Commune of Reggio Emilia and University of Verona, held in the Salo Tricolore, Reggio Emilia.

Monbiot, George. 2005. "And Still He Stays Silent." *Guardian*, 6 September, p. 21. Murphy, Craig N. 2005. *Global Institutions, Marginalization, and Development*. London: Humanitarian Emergencies in Developing Countries. Basingstoke, UK: Palgrave. Nafziger, Wayne. 1996. *The Economics of Complex Humanitarian Emergencies: Preliminary Approaches and Findings*. Working paper 119, Helsinki: World

International Security, Vol. 22, No. 2, pp. 54-89. Pugh, Michael. 2006. "Crime and Capitalism in Kosovo's Economic Transformation." In Tonny Brems Knudsen and Carsten Bagge Laustsen, eds., *Kosovo Between War and Peace*. London: Routledge. Rajagopal, Balakrishnan. 2006. "Rule of Law in Security, Development and Human Rights: International Discourses, Institutional Responses." In Agnes Hurwitz, ed., *Foreign Affairs*, Vol. 78, No. 6, November-December, pp. 95-105. Stiglitz, Joseph. 2002. *Globalization and its Discontents*. London: Penguin.

Uvin, Peter. 1998. *Aiding Violence: the Development Enterprise in Rwanda*, W. Hartford, CT: Kumarian Press.

Van der Pijl, Kees. 1998. *Transnational Classes and International Relations*. London: Routledge.

War on Want. 2004. *Profiting from Poverty: Privatisation Consultants, DFID and Public Services*, London, September.

World Bank, 2004. *Making Services Work for Poor People: World Development Report 2004*. Washington, DC: World Bank.